

Załącznik do Zarządzenia Nr 5

**Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej z dnia 4 kwietnia 2024 r.
w sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich w Gminnym Ośrodku Pomocy
Społecznej w Giedlarowej**

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W GMINNYM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ W GIEDLAROWEJ

§ 1

Słowniczek terminów

Standardy ochrony małoletnich w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Giedlarowej określają najważniejsze zasady i założenia związane z zapewnieniem maksymalnego poziomu bezpieczeństwa małoletnich, będących klientami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej, a także gwarantujące najwyższy poziom ochrony małoletnich. Każdy Pracownik traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez kogokolwiek wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownicy realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Słowniczek pojęć:

Ilekoć w dalszej części jest mowa o:

1. Dyrektorze - należy przez to rozumieć Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej;
2. Ośrodka - należy przez to rozumieć Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Giedlarowej;
3. Pracownika - należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną w Ośrodku na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, umowy wolontariackiej, innych umów lub porozumień;
4. Dziecku, małoletnim - należy przez to rozumieć osobę do ukończenia 18 roku życia;
5. Opiekunie małoletniego - osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, a także rodzic zastępczy;
6. Standardach - należy przez to rozumieć Standardy Ochrony Małoletnich w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Giedlarowej;
7. Krzywdzeniu - należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej lub zagrożeniu dobra małoletniego w tym jego zaniedbywanie.

Krzywdzeniem jest w szczególności:

- a. przemoc fizyczna - jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m.in. złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne. Przemoc fizyczna może spowodować lub powoduje utratę zdrowia lub też zagrażać życiu;
 - b. przemoc psychiczna - to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie, emocjonalna ciągła krytyka, wciąganie małoletniego w konflikt osób dorosłych, manipulowanie małoletnim, brak odpowiedniego wsparcia, stawianie małoletniemu wymagań i oczekiwań, którym nie jest on w stanie sprostać;
 - c. przemoc seksualna - to angażowanie małoletniego w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowania z kontaktem fizycznym (dotykanie, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie);
 - d. przemoc ekonomiczna - to niezapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju m.in. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych, schronienia w ramach środków dostępnych opiekunom małoletnich;
 - e. zaniedbywanie - to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych, takich jak właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja, jak i psychicznych jak poczucie bezpieczeństwa, doświadczania miłości i troski;
8. Danych osobowych - należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka;
9. Osobie odpowiedzialnej za Standardy Ochrony Małoletnich - należy przez to rozumieć wyznaczonego przez dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej pracownika sprawującego nadzór nad realizacją niniejszych Standardów.

§ 2

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a pracownikami Ośrodka a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Giedlarowej:
 - a) dyrektor Ośrodka przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed zmianą stanowiska pracy wiążącą się z kontaktami z małoletnimi, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałaniu wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej 15 lat wydała postanowienie o wpisie w Rejestr;
 - b) dyrektor Ośrodka przed zatrudnieniem kandydata pobiera od niego informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone

w przepisach prawa obcego i składa w aktach osobowych związanych z nawiązaniem stosunku pracy;

c) pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: **Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.** Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

2. Wzór oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych, o których mowa w ust. 1 pkt. c powyżej, stanowi (zał. nr 1) do niniejszych Standardów.
3. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej mający bezpośredni kontakt z małoletnimi powinni wykonywać swoje zadania w sposób zapewniający poszanowanie praw osób trzecich, w szczególności praw dzieci, z szacunkiem oraz w sposób uprzejmy i kulturalny, a także dostosowany do wieku dziecka.
4. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec małoletnich jakichkolwiek form przemocy.
5. Pracownicy Ośrodka mają obowiązek powstrzymywać się od jakichkolwiek zachowań, które mogłyby naruszać przestrzeń osobistą małoletniego, powodować u niego poczucie zagrożenia, dyskomfortu lub strachu.
6. O ile to możliwe Pracownicy powinni unikać sytuacji, w których pozostawaliby „sam na sam” z dzieckiem.
7. Kontakt fizyczny Pracownika z dzieckiem możliwy jest wyłącznie w sytuacji wynikającej z realizacji obowiązków służbowych i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu oraz jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Kontakt może odbywać się wyłącznie w obecności rodzica lub opiekuna dziecka.
8. Pracownicy powinni zwracać szczególną uwagę na niepokojące zachowania małoletnich, które mogą świadczyć o ich krzywdzeniu i powinni podjąć próbę kontaktu z małoletnim w przypadku powzięcia podejrzenia takiego krzywdzenia. Jeżeli małoletni próbuje nawiązać kontakt z Pracownikiem, powinien on go wysłuchać i w miarę możliwości, uzyskać możliwie najpełniejszą informację o sytuacji małoletniego.
9. Pracownicy zobowiązani są do zachowania w poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, przekonań religijnych lub światopoglądów małoletniego.
10. Pracownicy nie mogą utrzymywać wizerunków małoletnich w celach prywatnych, również zawodowych, jeżeli Opiekun małoletniego nie wyraził zgody.
11. Znajomość i akceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia, którego wzór stanowi (zał. nr 2) niniejszych standardów.

§ 3

Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich – zasady rozpoznawania i reagowania

1. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej posiadają wiedzę i w ramach wykonywania obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. Znajomość czynników ryzyka i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwiają:
 - a) identyfikowanie dzieci, które są bardziej narażone na krzywdzenie,
 - b) planowanie działań profilaktycznych wobec rodziny na bardzo wczesnym etapie życia dziecka, w tym również działań profilaktycznych adresowanych do dzieci,
 - c) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
3. Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że w rodzinie dochodzi do krzywdzenia dziecka. Jeżeli jednak liczba czynników zwiększa się lub jeden z nich nasila się, należy podjąć wnikliwą obserwację dziecka i rodziny,
4. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
5. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka określa (zał. nr 3) niniejszych standardów.
6. Znajomość symptomów krzywdzenia dziecka i umiejętne ich rozpoznanie umożliwia:
 - a) identyfikację dzieci, które są krzywdzone,
 - b) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci. Symptomy krzywdzenia dziecka określa (zał. nr 4) niniejszych standardów.
7. W przypadku podjęcia przez Pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone należy zareagować zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji wskazaną w niniejszych standardach.

§ 4

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez Pracownika, osobę trzecią, innego małoletniego lub opiekuna

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie małoletniego przez **Pracownika Ośrodka**, to osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z małoletnim do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. W sytuacji zgłoszenia krzywdzenia małoletniego przez Pracownika Ośrodka dyrektor przeprowadza postępowanie wyjaśniające dotyczące sytuacji i osób, których dotyczy zgłoszenie. Prowadzący postępowanie wyjaśniające stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie fizyczne i psychiczne małoletniego. Ustalenia są spisywane na Karcie Interwencji stanowiący (zał. nr 6) do niniejszych standardów oraz przekazywane niezwłocznie do wiadomości Dyrektora lub osoby jej zastępującej.
3. W ramach postępowania wyjaśniającego w szczególności możliwe jest:

- zlecenie przeprowadzenia rozmowy z małoletnim przez psychologa lub inną osobę posiadającą odpowiednie kompetencje,
 - przeprowadzenie rozmowy z Pracownikiem, którego dotyczy zgłoszenie,
 - przeprowadzenie rozmowy z rodzicami lub opiekunami małoletniego, a także z innymi osobami mającymi lub mogącymi posiadać wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej małoletniego,
4. W oparciu o poczynione w postępowaniu wyjaśniającym ustalenia Dyrektora Ośrodka lub osoba go zastępująca decyduje o podjęciu ewentualnych dalszych działań w związku ze zgłoszeniem.
 5. W przypadku gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że Pracownik Ośrodka dopuścił się wobec małoletniego innej formy krzywdzenia niż przestępstwa na jego szkodę w sytuacji, gdy naruszenie dobra małoletniego jest znaczne, w szczególności, gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności, należy rozważyć możliwość powzięcia wobec Pracownika stosownych środków dyscyplinujących.
 6. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie małoletniego przez osobę **nie będącą Pracownikiem, w tym także przez inną osobę małoletnią** pracownik, który powziął informację ma obowiązek niezwłocznego poinformowania Dyrektora Ośrodka lub osobę go zastępującą o tym fakcie w formie ustnej, a także w formie pisemnej (zał. nr 5) Wyznaczony przez Dyrektora Ośrodka lub osobę go zastępującą przeprowadza postępowanie wyjaśniające dotyczące sytuacji i osób, których dotyczy zgłoszenie. Prowadzący postępowanie wyjaśniające stara się ustalić przebieg zdarzenia ale także wpływ zdarzenia na zdrowie fizyczne i psychiczne małoletniego. Ustalenia są spisywane na Karcie Interwencji oraz przekazane niezwłocznie do Dyrektora lub osobę go zastępującą.
 7. **W przypadku gdy zachodzi podejrzenie, iż doszło do krzywdzenia małoletniego Dyrektor Ośrodka lub osoba, która prowadziła czynności wyjaśniające, podejmuje następujące działania:**
 - 1) sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo jednostki policji lub prokuratury;
 - 2) w uzasadnionych przypadkach Dyrektor lub wyznaczony Pracownik sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego lub wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”;
 - 3) dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa powyżej.
 8. W każdym przypadku zauważenia krzywdzenia małoletniego należy uzupełnić Kartę Interwencji.

§ 5

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

Zasady powstały w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. We wszystkich działaniach Ośrodka pracownicy kierują się odpowiedzialnością i rozumą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.

1. Pracownikom nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego bez pisemnej zgody Opiekuna małoletniego.

2. W celu uzyskania zgody Opiekuna małoletniego na utrwalanie wizerunku małoletniego, pracownik może skontaktować się z jego opiekunem i ustalić procedurę uzyskania zgody.
3. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
4. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda Opiekunów małoletniego utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.
5. Upublicznianie przez Pracowników wizerunku małoletniego utrwalonego w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody jego opiekuna.
6. Przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy jego oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystany.

§ 6

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu przez małoletnich

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Giedlarowej nie zapewnia małoletnim dostępu do sieci internet.
2. W przypadku korzystania małoletnich z prywatnych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu, pracownicy w miarę możliwości powinni poinformować małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
3. W przypadku zauważenia przez pracowników, że małoletni korzysta z treści nieodpowiednich, informuje o tym opiekunów małoletniego.

§ 7

Zasady przeglądu i aktualizacji Standardów.

1. Standardy podlegają weryfikacji nie rzadziej niż co dwa lata pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz ocenie ich merytorycznej przydatności (zał. nr 8).
2. Weryfikacja, o której mowa wyżej dokonywana jest przez Zespół do spraw Standardów Ochrony Małoletnich wyznaczony przez dyrektora Ośrodka.
3. Zespół o którym mowa wyżej monitoruje realizację standardów, reaguje na ich naruszenie oraz koordynuje zmiany w Standardach prowadząc równocześnie rejestr zgłoszeń i proponowanych zmian.
4. Zespół w celu realizacji swoich zadań zbiera się nie rzadziej niż raz w ciągu roku kalendarzowego sporządzany jest raport ewaluacyjny, w którym wskazane są ewentualne sugestie i kierunki aktualizacji Standardów.
5. Wszelkie uwagi i incydenty w zakresie naruszenia Standardów, Zespół przekazuje Dyrektorowi, który podejmuje dalsze działania.
6. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowy zapis Standardów Ochrony Małoletnich przed pokrzywdzeniem.

§ 8

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

1. Tworzy się wewnętrzny rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.
2. Rejestr przechowywany jest w siedzibie Ośrodka.
3. Dyrektor GOPS-u wyznacza osobę odpowiedzialną za prowadzenie i uzupełnianie rejestru.

§ 9

Zasady i sposób udostępniania Standardów

1. Dokument Standardy Ochrony Małoletnich jest dokumentem ogólnodostępnym, w szczególności jest on dostępny dla pracowników Ośrodka, małoletnich oraz opiekunów.
2. Pracownicy Ośrodka podpisują oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami stanowiący (zał. nr 7).
3. Dokument znajduje się na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Giedlarowej.
4. Niezależnie od publikacji Standardów w formie określonej powyżej, pracownik realizujący usługi względem małoletniego przekazuje wersję pełną Standardów rodzicom, opiekunom prawnym lub opiekunom faktycznym małoletniego.
5. Małoletni wobec których realizowane są usługi przez pracowników otrzymują wersję skróconą Standardów stanowiący (zał. nr 9).
6. Jeżeli rozwój psychiczny małoletniego lub stan jego zdrowia świadczą o ograniczonej możliwości zrozumienia założeń Standardów, Pracownik może zaniechać ich doręczenia.
7. Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.